

MÖJLIGHETERNAS LAND. Paret Ruud och Yvon Minnebreucker är lyriska inför turistindustrins möjligheter i Värmland. De marknadsför med framgång Hedegårds Pensionat i Tyskland och Holland.

SÄTTER SNURR PÅ HJULEN. Krögaren Martin Havelaar är en typisk entreprenör. Med nya idéer gör han sommarkrogen Frykens Pärla till en året runt-rörelse. Men det var skogen, vattnet och tystnaden som förde honom hit.

VÄRMLAND PÅ KARTAN. Leo Krabbendam ser till att holländarna inte går bort sig i den storslagna naturen som lockat dem hit. Hans nystartade firma säljer handburna gps-navigatörer för vandrare.

Holländska entreprenörer

Di Urban Hallén (text)
Joey Abraityte (foto)

urban.hallen@di.se

08-736 56 88

NORRA VÄRMLAND

Det pågår en holländsk invasion i Värmland. Ett femtiotal helt nystartade företag, främst inom turistindustrin, drivs av inflyttade holländska entreprenörer.

Där svenskarna bara ser svårigheter ser holländarna möjligheter. Naturen, utrymmet och en fantastisk potential för företagande har fört dem hit.

De lämnar sina karriärer, sina förmåner, sina höga löner och sina liv mitt i ett sjudande Europa.

De lämnar ett överbefolkat Holland och flyttar till vad de anser vara det förlovade landet – nämligen det mycket glesbefolkade Värmland.

”Här finns naturen och lugnet”, säger Ruud Minnebreucker.

I tre år har han drivit Hedegårds Pensionat i Ekshärad, vackert beläget invid Klarälven.

”Men här finns också möjligheterna. Ser inte svenskarna det? Ser ni inte hur vackert det är? Hur mycket plats här finns? Det verkar inte så.”

Han är närmast lyrisk över sitt Värmland.

I hans Värmland finns inga problem skapade av stälkriser och strukturella förändringar i skogsindustrin.

Fantastisk potential för turism

I hans Värmland finns i stället en fantastisk potential för turism – och så förstas livskvalitet.

Ruud Minnebreuckers historia är typisk. Han kom hit första gången 1983. Sedan varje sommar och snart även på vintrarna. Så småningom köpte han, tillsammans med sin fru Yvon, ett hus i Munkfors.

Ruud jobbade i Rotterdams kommun som dataexpert. Både han och Yvon tjänade bra med pengar.

”Men pengar är inte allt. Bra livskva-

litet är också viktigt”, säger Ruud Minnebreucker.

”2002 köpte vi Hedegårds Pensionat och flyttade hit för gott.”

Pensionatet, som startades på 1930-talet av den legendariska Anna-Tora Hedin, förde då en tynande tillvaro. Med sin entusiasm, sina holländska kontakter och sin arbetsamhet har paret Minnebreucker fått snurr på verksamheten igen.

I sjutton rum och två lägenheter finns plats för 40–45 gäster. I restaurangen serveras mat till hotellgäster och förbiresande på väg 62 mellan Karlstad och norska Trysil.

Näring som smittar av sig

Pensionatets webbplats på internet lockar svenska, holländska och tyska turister med flottfärder, älgafari, jakt, pimpelfiske, skidåkning och mycket annat.

De flesta aktiviteterna är inte egna arrangemang och det innebär att deras framgångar ger inkomster även till andra entreprenörer i bygden.

Det kallas i Värmland för den hol-

ländska invasionen, men invasion med positiva förtecken. Det känns ju alltid gott att vara älskad.

”Invasionen” har på uppdrag av Handelskammaren Värmland kartlagts av två studenter vid Karlstad universitet, Ulrika Andersen och Hans-Peter Engström.

Extremt billiga hus

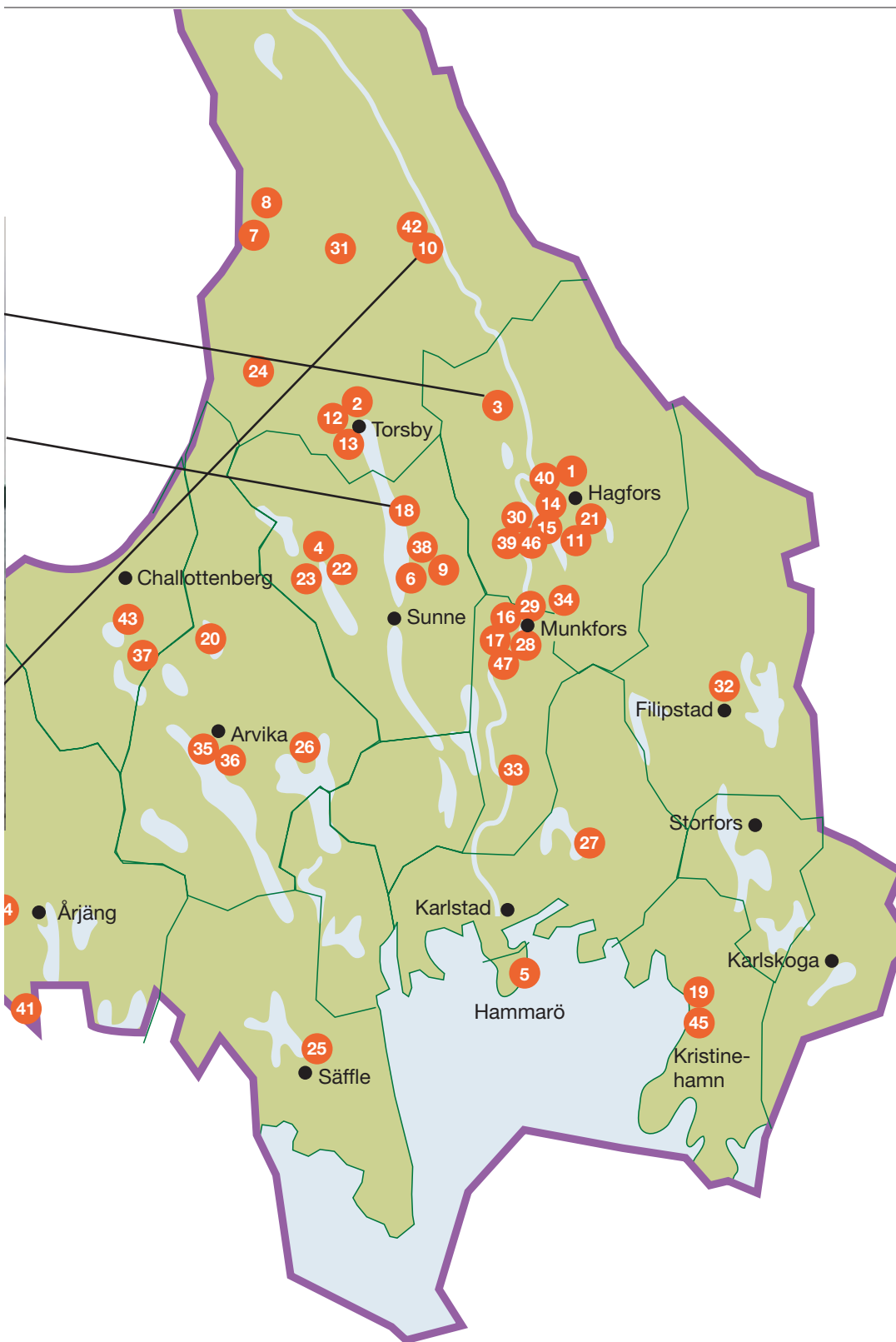
De konstaterar att under de senaste åren har 210 fastigheter sålts till holländare och det har bidragit till att huspriserna drivits upp. Holländarna tycker att det är extremt billigt att köpa hus här.

De äldre holländarna nöjer sig med att vara sommarboende i Värmland medan de yngre barnfamiljerna gärna bosätter sig här för gott.

Inte mindre än 60 procent av de permanentboende har startat egna rörelser eller tagit med dem från Holland. Det innebär ett enastående tillskott av entreprenörblod i Värmland. Bredden är stor, allt från it- och miljökonstuler till försäljning av livsmedel och turistnäring. Det behövs eftersom antalet nystar-

47 företag med holländska ägare

- 1 Schelhaas Software, Hagfors kommun.
- 2 Svenskt Hus Domestic Services, Torsby kommun
- 3 Hedegårds Pensionat, Ekshärad i Hagfors kommun
- 4 Logi i Gråsmark, Sunne kommun
- 5 Handelscentrum, Hammarö kommun
- 6 De Ontmoeting, Sunne kommun
- 7 Nyskogalleri och stuguthyrning, Torsby kommun (Nyskoga).
- 8 Frisering, Torsby kommun (Nyskoga).
- 9 Anicare, Sunne kommun (Bäckalund)
- 10 GPS Specialisten, Torsby kommun (Stöllet)
- 11 Sweden Huset och Sweden Huset Bygg i Sunnemo, Hagfors kommun
- 12 Abbas Stugby och Camping, Torsby kommun
- 13 Knuts Stugby och Camping, Torsby kommun.
- 14 Rådas Rasta, Råda
- 15 Björns Wårdshus, Råda
- 16 Klaråldalens Huset, Munkfors kommun
- 17 Munkfors Hotell, Munkfors
- 18 Frykens Pärla, Lysvik i Sunne kommun
- 19 Syntense AB och verksamhet som it-konsult med vägtullar som specialitet i Inova, Kristinehamns kommun
- 20 Wish You Wood, Gunnarskog i Arvika kommun
- 21 Värmlandsåsens Skidanläggning
- 22 Michel Blank Interim Services, Ragvaldtjärn, Sunne kommun
- 23 Mariëlle Maaswinkel, Ragvaldtjärn i Sunne kommun
- 24 STF Marbacken camping, Lekvattnet i Torsby kommun
- 25 Swehunting, Säffle kommun
- 26 Kant Energy & Finance Advice AB, Kronan, i Arvika kommun
- 27 KNN Milieu, Molkom
- 28 Swedish Cycling, Munkfors kommun.
- 29 Villahotel Klarälven, Munkfors kommun
- 30 Start av försäljning av textilier, Hagfors kommun
- 31 Kristinefors Fritid & Äventyr AB, Kristinefors i Torsby kommun
- 32 Munkeberg Camping, Filipstads kommun
- 33 Brattbackens Bed & Breakfast, Deje i Forshaga kommun
- 34 Sunnemos Lantliv, Sunnemo
- 35 Joosten Inspection, Arvika
- 36 Joosten Bed & Breakfast, Arvika
- 37 4 Seasons Lässerud, Åmotfors i Eda kommun
- 38 Start av grönsaksodling och "öppen lantgård", Bäckalund i Sunne kommun
- 39 Rådastrands Camping, Hagfors kommun
- 40 Värmlandsgården, Hagfors kommun
- 41 Alcatraz, Gustavsfors i Årjängs kommun
- 42 Alevi Camping, Stöllet i Torsby kommun
- 43 Nolgard Camping, Eda kommun
- 44 Sandaholms Camping, Årjängs kommun
- 45 Zembla Yacht Service, Kristinehamn
- 46 Uddeholms Brukshotell, Råda i Hagfors kommun
- 47 Storängens Camping, Ransäter i Munkfors

väcker liv i Värmland

tade företag relativt sett är betydligt lägre i Värmland än i Sverige som helhet.

Undersökningen visar också entydigt att det är naturen, lugnet och utrymmet som får holländarna att flytta till Sverige.

Och lika entydigt visar den att det främst är bristen på utrymme som får dem att lämna Holland.

Holland har nästan 500 invånare per kvadratkilometer. Värmland har 14.

Men sociala aspekter och ekonomi spelar också roller. Värmland ses som en bra plats för de uppväxande barnen.

Lång tid för personnummer

Holländarnas erfarenheter av myndighetskontakter är i stort sett goda. En återkommande kritik gäller den långa tid det tar att få det svenska personnumret. Utan personnummer är entreprenören svårt handikappad.

För en svensk är det kanske svårt att förstå att någon flyttar från Europas centrum till glesbygden i norra Värmland av ekonomiska skäl. Men Leo Krabbendam historia ger en vägledning.

"Vi har bara varit i gång en månad men det har redan visat sig gå bättre än väntat."

Leo Krabbendam, it-entreprenör

Leo Krabbendam och hans fru Jenke sålde sitt hus i Haag för 5 miljoner kronor och köpte ett hus i Stöllet i norra Värmland för en spottstyver. Huset hade stått tomt i 18 år. Nu är det upprustat. När DI besöker honom vaktar tre hundar huset och i hagen går ridhästarna och betar.

"Alltsammans har kostat mindre än 1 miljon kronor och är fullt betalt, nu lever jag billigt", säger Leo Krabbendam.

Leo Krabbendam var chef med 140 underställda i ett stort it-företag i Holland. Nu har han startat försäljning av handburna gps-navigatörer för vandra-re och skogsfolk.

Bättre än väntat

"Vi har bara varit i gång en månad men det har redan visat sig gå bättre än väntat", säger Leo Krabbendam.

"Det här landet har en sådan fantastisk potential."

Leos historia är annars i stort sett densamma som andra holländares. Han började komma hit på semester, upptäckte den vackra naturen och kanske framför

allt utrymmet. Liksom alla holländare vi träffar berättar han om Hollands yta och antalet invånare jämfört med Värmland.

De köper hus, rustar upp dem och startar företag. De vet hur Värmland ska marknadsföras i Europa och de lockar hit turister. De köper tjänster av andra Värmlandsföretag och genererar arbete och inkomster i landskapet.

"Vi ser möjligheterna", säger Martin Havelaar.

Han är krögare på Frykens Pärla i Lysvik. I det gamla hemlandet var han chef på en stor och fin restaurang.

Det var naturen, utrymmet och möjligheterna som fick honom att flytta till Värmland med fru och två tonårsdöttrar.

Den 1 mars i år tog Martin Havelaar över krogen som ligger vid stranden av den underbart vackra Norra Frykensjön. Till anläggningen hör också en stor campingplats.

"Det här har hittills varit en sommarrestaurang. Jag tänker ha öppet året runt. Jag ser fram mot att få servera julbord. Och i vinter ska holländare komma hit och åka skridskor på Frykensjön." □

SVENSK ELLER HOLLÄNDARE?

"Det är min avsikt att bli svensk. Men gästerna gillar min träskor", säger Ruud Minnebreuker, här med tuppen Tupp.